



Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

Konkurs Polonistyczny dla gimnazjalistów województwa zachodniopomorskiego w roku szkolnym 2017/2018

Etap rejonowy

Drogi Uczniu!

Przed przystąpieniem do rozwiązywania testu zapoznaj się z poniższymi wskazówkami:

1. **zakoduj swoje dane na karcie odpowiedzi** zgodnie z poleceniem komisji konkursowej;
2. masz do rozwiązania **40 zadań zamkniętych**, za rozwiązanie których możesz otrzymać maksymalnie 40 punktów;
3. w zadaniach podane są 4 odpowiedzi, z których **tylko jedna jest poprawna**;
4. odpowiedzi udzielaj długopisem z czarnym tuszem **tylko na załączonej karcie odpowiedzi**;
5. jeżeli się pomylisz, błędne oznaczenie otocz kółkiem i zaznacz nową, poprawną odpowiedź;
6. jeśli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, to żadna odpowiedź nie będzie uznana;
7. nie używaj ołówka, gumki ani korektora na karcie odpowiedzi;
8. uważnie czytaj wszystkie polecenia;
9. po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi;
10. czas rozwiązywania zadań **90 minut**.

Powodzenia!

Część I
Znajomość i interpretacja filmu Bruno Monsaingeona
Piotr Anderszewski. Podróżujący fortepian

Zadanie 1. (0–1)

Co robiłby Piotr Anderszewski, gdyby zrezygnował z koncertów z orkiestrą, recitali i nagrywania płyt?

- A. Zmieniłby zawód i zaprzestał grania nawet dla najbliższych.
- B. Słuchałby muzyki i grał tylko dla rodziny i przyjaciół.
- C. Słuchałby bicia swego serca i czekał na śmierć.
- D. Zmieniłby zawód i grał tylko dla najbliższych.

Zadanie 2. (0–1)

Który z kompozytorów jest autorem poniższych słów?

Muszę opuścić ten świat w chwili, gdy – nie będąc już niewolnikiem mody ani więźniem skutym przez spekulantów – mógłbym pisać wedle natchnienia, jakie mi podsuwa moje serce.

- A. Piotr Anderszewski.
- B. Wolfgang Amadeus Mozart.
- C. Karol Szymanowski.
- D. Fryderyk Chopin.

Zadanie 3. (0–1)

Co o muzyce Karola Szymanowskiego myślał Piotr Anderszewski?

- A. Nigdy jej nie wykonywał, ponieważ jest za trudna.
- B. Nagromadzenie nut uniemożliwia jej wykonanie.
- C. Podjął się jej wykonania ze względu na ascetyczną formę.
- D. Podjął się jej wykonania, ponieważ początkowo ją odrzucił ze względu na bogactwo formy.

Zadanie 4. (0–1)

Co Piotr Anderszewski mówi o przeszłości i teraźniejszości Warszawy?

- A. Przedwojenna Warszawa to miasto kosmopolityczne, współczesna Warszawa to upiór.
- B. Przedwojenna Warszawa pozbawiona była słowiańskiej duszy i paryskiego wyrafinowania, współczesna Warszawa posiada słowiańską duszę i paryskie wyrafinowanie.
- C. Przedwojenna Warszawa to miasto prowincjonalne, współczesna Warszawa to miasto kosmopolityczne.
- D. Przedwojenna i współczesna Warszawa posiada słowiańską duszę i paryskie wyrafinowanie.

Zadanie 5. (0–1)

***Jestem wzruszony skromnością i człowieczeństwem maleńkich starszych pań.* – Piotr Anderszewski mówi o mieszkankach**

- A. Warszawy.
- B. Lizbony.
- C. Budapesztu.
- D. Paryża.

Zadanie 6. (0–1)

Przekazywanie prawdy w sztuce polega między innymi na umiejętności doskonałego kłamania, na zyskaniu pewnej władzy nad publicznością, na tym, że budzi się w niej marzenie, ale wszelka władza jest złudzeniem, a dobry artysta jest z konieczności iluzjonistą.

W kontekście powyższych słów Piotr Anderszewski mówi o sobie, że

- A. nauczył się sztuki kłamstwa.
- B. jest bardziej iluzjonistą niż kłamcą.
- C. czuje się upośledzony, a przez to słaby.
- D. czuje się upośledzony, ale w tym też tkwi siła.

Część II

Interpretacja utworu Wojciecha Młynarskiego *Dwie akacje*

Oto piosenka co frustrację
rozładowuje w jednej chwili -
były raz sobie dwie akacje
i ludzie chętnie z nich wróżyli.

Ta pierwsza była strasznie wredna,
z przykrością to komunikuję,
bo wychodziły na niej
"nie dba", "nie chce", "nie lubi" lub "zartuje".

Za to ta druga, słodka wróżka,
wielką sprawiała ci radochę,
jakiego liścia byś nie uszczknął,
na każdym wychodziło "kocham".

I teraz punkt, szczegółik mały,
bo chcę w piosence tej być szczery:
wróżby tej pierwszej się sprawdzały,
drugiej, że "kocha" - ni cholery!

Więc mówcie mi, jak dzieje się to,
stosownych nauk stypendyści,
że liście pierwszej są nietknięte,
a z drugiej wciąż zrywamy liście?

więc mówcie mi, jak dzieje się to,
stosownych nauk stypendyści,
że liście pierwszej są nietknięte,
a z drugiej wciąż zrywamy liście
a z drugiej wciąż zrywamy liście
a z drugiej wciąż zrywamy liście
a z drugiej wciąż zrywamy liście
liście liście liście.

Zadanie 7. (0–1)

Podmiot mówiący w wierszu

- A. wypowiada się w imieniu własnym i zbiorowości.
- B. wypowiada się we własnym imieniu.
- C. wypowiada się w imieniu zbiorowości.
- D. nie wypowiada się we własnym imieniu.

Zadanie 8. (0–1)

Bohaterami wiersza są

- A. tylko akacje.
- B. tylko ludzie.
- C. akacje i ludzie.
- D. tylko podmiot mówiący.

Zadanie 9. (0–1)

Wiersz *Dwie akacje* należy do

- A. liryki pośredniej.
- B. liryki bezpośredniej.
- C. liryki maski.
- D. liryki roli.

Zadanie 10. (0–1)

Adresatem wiersza są

- A. wszyscy ludzie.
- B. tytułowe akacje.
- C. szczególnie osoby z kręgów naukowych.
- D. wszyscy ludzie, akacje, osoby z kręgów naukowych.

Zadanie 11. (0–1)

Wskaż podobieństwo między wierszem Wojciecha Młynarskiego *Dwie akacje* a bajką Ignacego Krasickiego *Malarze*.

Ignacy Krasicki *Malarze*

Dwaj portretów malarze słynęli przed laty:
Piotr dobry, a ubogi, Jan zły, a bogaty.
Piotr malował wybornie, a głód go uciskał,
Jan mało i źle robił, więcej jednak zyskał.
Dlaczegoż los tak różny mieli ci malarze?
Piotr malował podobne, Jan piękniejsze twarze.

- A. Podmioty wypowiadają się w bezpośredniej formie.
- B. Podmioty porównują ze sobą ludzi.
- C. Ludzie wolą widzieć rzeczy lepszymi niż są lub mogą być.
- D. Ci, którzy chcą znać prawdę, nie wychodzą na tym najlepiej.

Część III

Interpretacja utworu Zbigniewa Herberta *Przesłanie Pana Cogito*

Idź dokąd poszli tamci do ciemnego kresu
po złote runo nicości twoją ostatnią nagrodę

idź wyprostowany wśród tych co na kolanach
wśród odwróconych plecami i obalonych w proch

ocalałeś nie po to aby żyć
masz mało czasu trzeba dać świadectwo

bądź odważny gdy rozum zawodzi bądź odważny
w ostatecznym rachunku jedynie to się liczy

a Gniew twój bezsilny niech będzie jak morze
ilekroć usłyszysz głos ponizonych i bitych

niech nie opuszcza ciebie twoja siostra Pogarda
dla szpiclów katów tchórzy – oni wygrają
pójdą na twój pogrzeb i z ulgą rzucą grudę
a kornik napisze twój uładowy życiorys

i nie przebaczaj zaiste nie w twojej mocy
przebaczać w imieniu tych których zdradzono o świetle

strzeż się jednak dumy niepotrzebnej
oglądaj w lustrze swą błazeńską twarz
powtarzaj: zostałem powołany – czyż nie było lepszych

strzeż się oschłości serca kochaj źródło zaranne
ptaka o nieznanym imieniu dąb zimowy
światło na murze splendor nieba
one nie potrzebują twego ciepłego oddechu
są po to aby mówić: nikt cię nie pocieszy

czuwaj – kiedy światło na górach daje znak - wstań i idź
dopóki krew obraca w piersi twoją ciemną gwiazdę

powtarzaj stare zaklęcia ludzkości bajki i legendy
bo tak zdobędziesz dobro którego nie zdobędziesz
powtarzaj wielkie słowa powtarzaj je z uporem
jak ci co szli przez pustynię i ginęli w piasku

a nagrodzą cię za to tym co mają pod ręką
chłostą śmiechu zabójstwem na śmietniku

idź bo tylko tak będziesz przyjęty do grona zimnych czaszek
do grona twoich przodków: Gilgamesza Hektora Rolanda
obrońców królestwa bez kresu i miasta popiołów

Bądź wierny Idź

Zadanie 12. (0–1)

Wskaż adresata wiersza.

- A. Sam poeta.
- B. Człowiek myślący.
- C. Człowiek kompromisowy.
- D. Czytelnicy.

Zadanie 13. (0–1)

Podkreślenie: idź wyprostowany wśród tych co na kolanach / wśród odwróconych plecami i obalonych w proch oznacza, że trzeba

- A. być odważnym wśród odważnych.
- B. być zachowawczym w świecie pozbawionym odwagi.
- C. zachować godność bez względu na okoliczności.
- D. szanować wszystkich ludzi.

Zadanie 14. (0–1)

Podmiot liryczny występuje w

- A. trzeciej osobie liczby pojedynczej.
- B. pierwszej osobie liczby pojedynczej.
- C. pierwszej osobie liczby mnogiej.
- D. pierwszej osobie liczby pojedynczej i mnogiej.

Zadanie 15. (0–1)

Komu ma być wierny adresat tekstu?

- A. Tym, którzy nie zdołali być wierni sobie.
- B. Swoim ideałom.
- C. Tym, którzy przyjdą po nim.
- D. Innym.

Zadanie 16. (0–1)

Sformułowanie *nikt cię nie pocieszy* nie oznacza, że

- A. brakuje nam bliskich ludzi.
- B. brakuje nam wsparcia ze strony innych.
- C. brakuje nam wsparcia w nas samych.
- D. na nikogo nie możemy liczyć.

Część IV

Interpretacja utworu Czesława Miłosza *W Warszawie*

Co czynisz na gruzach katedry
Świętego Jana, poeto,
W ten ciepły, wiosenny dzień?

Co myślisz tutaj, gdzie wiatr
Od Wisły wiejąc rozwiewa
Czerwony pył rumowiska?

Przysięgałeś, że nigdy nie będziesz
Płaczką żałobną.
Przysięgałeś, że nigdy nie dotkniesz
Ran wielkich swego narodu,

Aby nie zmienić ich w świętość,
Przeklętą świętość, co ściga
Przez dalsze wieki potomnych.

Ale ten płacz Antygony,
Co szuka swojego brata,
To jest zaiste nad miarę
Wytrzymałości. A serce
To kamień, w którym jak owad
Zamknięta jest ciemna miłość
Najnieszczęśliwszej ziemi.

Nie chciałem kochać tak,
Nie było to moim zamiarem.
Nie chciałem litować się tak,
Nie było to moim zamiarem.
Moje pióro jest lżejsze
Niż pióro kolibra. To brzemię
Nie jest na moje siły.
Jakże mam mieszkać w tym kraju,

Gdzie noga potrąca o kości
Nie pogrzebane najbliższych?
Słyszę głosy, widzę uśmiechy. Nie mogę
Nic napisać, bo pięcioro rąk
Chwyta mi moje pióro
I każe pisać ich dzieje,
Dzieje ich życia i śmierci.
Czyż na to jestem stworzony,
By zostać płaczką żałobną?
Ja chcę opiewać festyny,
Radosne gaje, do których
Wprowadzał mnie Szekspir. Zostawcie
Poetom chwilę radości,
Bo zginie wasz świat.

Szaleństwo tak żyć bez uśmiechu
I dwa powtarzać wyrazy
Zwrócone do was, umarli,
Do was, których udziałem
Miało być wesele
Czynów myśli i ciała, pieśni, uczt.
Dwa ocalone wyrazy:
Prawda i sprawiedliwość.

Zadanie 17. (0–1)

Kto jest adresatem wiersza?

- A. Poeci i czytelnicy.
- B. Poeci i umarli.
- C. Czytelnicy.
- D. Umarli, żywi i poeci.

Zadanie 18. (0–1)

Placzka żałobna to

- A. wynajęta przez bliskich zmarłego osoba.
- B. bliscy zmarłego.
- C. wszyscy żałobnicy.
- D. wszyscy wymienieni wyżej.

Zadanie 19. (0–1)

Partykula "nie" zastosowana w piątej strofie to

- A. onomatopeja.
- B. anafora.
- C. epifora.
- D. refren.

Zadanie 20. (0–1)

Dlaczego poeci piszą smutne wiersze?

- A. Mają takie życzenie.
- B. Traktują to jako przymus wewnętrzny.
- C. Oczekują tego od nich inni ludzie.
- D. Świat jest tylko smutny.

Część V

Znajomość i rozumienie libretta opracowanego w wersji polskiej przez Stanisława Barańczaka *Dydona i Eneasza*

Zadanie 21. (0–1)

Kiedy rozgrywa się akcja *Dydony i Eneasza*?

- A. Przed wybuchem wojny trojańskiej.
- B. Po wojnie trojańskiej.
- C. W trakcie wojny trojańskiej.
- D. Przed wybuchem wojny trojańskiej i w trakcie jej trwania.

Zadanie 22. (0–1)

Kto zapewnia Dydonę o miłości Eneasza do niej?

- A. Belinda i Druga Dama.
- B. Chór.
- C. Duch.
- D. Żeglarz.

Zadanie 23. (0–1)

Kto chce, aby Eneasza nie tracił cennego czasu na miłość?

- A. Czarownica.
- B. Belinda.
- C. Żeglarz.
- D. Eneasza.

Zadanie 24. (0–1)

Dlaczego Czarownica chce zguby Dydony?

- A. Obawia się bogów.
- B. Obawia się Eneasza.
- C. Dydona postępuje wbrew Czarownicy.
- D. Czarownica uważa Dydonę za swoją rywalkę w staraniach o miłość Eneasza.

Zadanie 25. (0–1)

Kto wypowiedział słowa: *Dosyć już słów, bo śmierć mnie woła, / W śmierci mam i sen, i schron?*

- A. Żeglarz.
- B. Belinda.
- C. Dydona.
- D. Eneasz.

Część VI

Znajomość i rozumienie tekstu Ewy Woydyłło *Ludzie, ludzie...*

Zadanie 26. (0–1)

Poszczególne tytuły rozdziałów książki Ewy Woydyłło nie dotyczą ludzi

- A. kótlowych, nieokrzesanych, perfekcjonistów.
- B. gromadzących przedmioty, zapatrzonych w siebie, nieokrzesanych.
- C. nieokrzesanych, zapatrzonych w siebie, milczących.
- D. wścibskich, obrażalskich, wampirów energetycznych.

Zadanie 27. (0–1)

Jeden z rozdziałów książki Ewy Woydyłło zatytułowany został: *Histrionicy*. Którym synonimicznym sformulowaniem zastąpisz słowo *histrionicy*?

- A. Uwodziciele.
- B. Przewodnicy.
- C. Liderzy.
- D. Pasjonaci.

Zadanie 28. (0–1)

Liczę się fakty. Potwierdził to empirycznie i opisał swe badania zespół amerykańskich psychologów pod kierunkiem Bo Feng i Erana Magena.

Podkreślone słowo rozumieć należy jako

- A. racjonalizm.
- B. intuicję.
- C. doświadczenie.
- D. naukowość.

Zadanie 29. (0–1)

Niektórzy wyłączają intuicję i wyrzekają się autonomii, mimo że wyczuwają zagrożenie.

Powyższe zdanie to

- A. złożone: podrzędne okolicznikowe przyczyny.
- B. wielokrotnie złożone: współrzędne łączne i podrzędne okolicznikowe przyzwolenia.
- C. złożone: bezspójnikowe.
- D. wielokrotnie złożone: współrzędne łączne i podrzędne okolicznikowe przyczyny.

Zadanie 30. (0–1)

Niezależnie od tego, czy są ekstrawertyczni czy introwertyczni, mają poczucie humoru czy są go pozbawieni, są psychicznie zrównoważeni czy nie, w relacjach z ludźmi brakuje im czegoś w rodzaju wzajemności, a może po prostu wychowania.

Podkreślone słowo oznacza człowieka, który

- A. szybko nawiązuje kontakty.
- B. lubi pracować w ciszy.
- C. jest niezwykle energiczny.
- D. jest impulsywny.

Część VII

Znajomość i rozumienie tekstu Michała Rusinka *Pypcie na języku*

Zadanie 31. (0–1)

Ale jednak przyznajmy, ileż radości przynosi nam konstatacja, że przewodnik po muzyce kameralnej napisała Danuta Gwizdalanka.

Podkreślone słowo oznacza

- A. dostrzeżenie zabawnej sytuacji.
- B. stwierdzenie jakiegoś faktu.
- C. stwierdzenie przypuszczenia.
- D. podejrzenie zadziwiającej sytuacji.

Zadanie 32. (0–1)

Michał Rusinek w rozdziale *Rekrut* klasyfikuje nazwy zakładów usługowych o charakterze fryzjerskim i kosmetycznym, dzieląc je w sposób następujący: industrialne, medyczne, militarne, naukowe, rustykalne. Które przykłady zostały poprawnie przypisane podziałowi zastosowanemu przez autora książki?

- A. Industrialne – Fabryka Fryzur, medyczne – Klinika paznokcia, militarne – Poligon Urody, naukowe – Instytut skóry, rustykalne – Farma Piękna.
- B. Industrialne – Farma Piękna, medyczne – Klinika paznokcia, militarne – Poligon Urody i Rekreacji, naukowe – Laboratorium włosów, rustykalne – Fabryka Fryzur.
- C. Industrialne – Farma Piękna, medyczne – Instytut skóry, Klinika paznokcia, militarne – Poligon Urody i Rekreacji, naukowe – Klinika paznokcia, rustykalne – Fabryka Fryzur.
- D. Industrialne – Miejska Farma Piękności, medyczne – Klinika paznokcia, militarne – Poligon Urody, naukowe – Klinika włosów, rustykalne – Farma Piękna.

Zadanie 33. (0–1)

Anegdotę, którą mi przypomniła niedawna notka w prasie, donosząca, że Urząd Patentowy "w trosce o moralność" odmówił zarejestrowania nazwy kabaretu "Pożar w Burdelu" jako znaku towarowego. Dziwne. Zaczniemy od samego słowa. Nazywa ono instytucję, która – jak mało która – obrosła w eufemizmy: zamtuż, lupanar, agencja towarzyska (...).

Podkreślenie oznacza słowo lub wyrażenie użyte w celu

- A. dosłownego nazwania rzeczy po imieniu.
- B. ubarwienia znaczenia opisywanego zjawiska.
- C. podkreślenia wagi opisywanego zjawiska.
- D. złagodzenia wyrażen drastycznych.

Część VIII

Znajomość i rozumienie tekstu Ewy Kołodziejek *Tort, tortu z tortem*

Zadanie 34. (0–1)

Jak nazywa się dział nauki o języku zajmujący się odmianą wyrazów?

- A. Słowotwórstwo.
- B. Leksyka.
- C. Fleksja.
- D. Frazeologia.

Zadanie 35. (0–1)

Wskaż rzeczowniki nieżywotne.

- A. Zachód, widelec, walc, lakier.
- B. Pies, widelec, tapczan, krawat.
- C. Tost, lakier, krasnoludek, bieganie.
- D. Tort, tapczan, krawat, anioł.

Zadanie 36. (0–1)

Ewa Kołodziejek zwraca uwagę na fakt, że końcówki wyrazów zależą od wielu czynników. Na jakie czynniki autorka artykułu *Tort, tortu, z tortem* zwraca uwagę?

- A. Gramatyczne, fonetyczne, słowotwórcze, znaczeniowe.
- B. Składniowe, leksykalne, słowotwórcze, fonetyczne.
- C. Tylko znaczeniowe, słowotwórcze i składniowe.
- D. Wszystkie z wyżej wymienionych.

Zadanie 37. (0–1)

Kiedy w wyrazach "bal" i "mul" zastosujemy w dopełniaczu końcówki "-u", a kiedy "-a"?

- A. "-u", gdy mówimy o kłodzie drewna i zwierzęciu, "-a", gdy mówimy o hucznej zabawie i grząskim osadzie na dnie jeziora.
- B. "-u", gdy mówimy o hucznej zabawie i zwierzęciu, "-a", gdy mówimy o kłodzie drewna i grząskim osadzie na dnie jeziora.
- C. "-u", gdy mówimy o kłodzie drewna i grząskim osadzie na dnie jeziora, "-a", gdy mówimy o hucznej zabawie i zwierzęciu.
- D. "-u", gdy mówimy o hucznej zabawie i grząskim osadzie na dnie jeziora, "-a", gdy mówimy o kłodzie drewna i zwierzęciu.

Zadanie 38. (0–1)

Wskaż rzeczowniki obce lub abstrakcyjne, które w dopełniaczu mają końcówkę "-u".

- A. Biznes, horyzont, młotek, walc.
- B. Biznes, horyzont, młotek, widelec.
- C. Biznes, makijaż, horyzont, widok.
- D. Kielich, makijaż, horyzont, biznes.

Zadanie 39. (0–1)

Forma "tortu" zalecana jest przez

- A. normę językową.
- B. zwyczaj językowy.
- C. normę językową i zwyczaj językowy.
- D. wszystkich użytkowników języka.

Zadanie 40. (0–1)

Która z wypowiedzi nie znalazła się w artykule Ewy Kołodziejek?

- A. (...) bardzo kapryśny przypadek gramatyczny.
- B. Jak widać, kryteria doboru końcówki w dopełniaczu nie są zbyt rygorystyczne (...).
- C. (...) pojęcie rodzaju przedmiotów, i co za tym idzie odpowiednich rzeczowników, powstało w tych zamierzonych czasach, kiedy ludzie ożywiali wszystkie przedmioty (...).
- D. Dlaczego tak? Może dlatego, że obie formy są używane równie często i że żadna z nich nie dominuje nad drugą.